

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2456
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Ogromne pogrebne svečanosti v Beogradu

Stotisoči žalnih gostov z vseh krajev Jugoslavije in Evrope — Pričetek in razvoj svečanosti v prestolnici — Ogromni spreved po beograjskih ulicah

V današnji črni dan ...

Molk in jedka bolečina objemata srca naroda, ki stoji sklonjen nad grobom, zapirajočim v mrak onostranstva truplo njegovega velikega kralja. Štirinajst milijonov ljudi trpi jedko bolečino, preživlja trenutke nemega trpljenja črnega dne. Izginil je z jezikov veseli dovtip, izgubil se je z lic vedri smeh, v pest so se stisnile roke, solze so stopile na oči. V črno odejo je narod, ker izgubil je svojega velikega voditelja; v črno so odete hiše vasi, trgov in mest, s črnim florom so ovite luči, ki svetijo v črni dan. Turobno grme topovi v prestolnici ob stoku Save in Donave, grme v Zagrebu, Ljubljani in v vseh središčih države mrtvega kralja velikana. Žalostno zvone zvonovi vseh cerkva od Maribora do Gjevgielije in od Subotice do Splita. Nad vso kraljevino se glasi spev žalosti, pomešan z nemim ponosom. Tako trpi junaški narod, tako prenaša svojo bolečino ljudstvo, ki veruje vase kljub zločinstvu mračnih sil, ki bi ga rade ponižale in strle.

Na Oplencu pri Topoli Črnega Jurija sprejema podzemlje mramornatega svetišča novega gosta. K velikim vojvodam, knezom in kraljem, prednikom svojim, lega veliki potomec, lega on, viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj. Lega h kralju očetu Petru Velikemu Osvoboditelju, ki je vodil svoj narod iz tesnih meja v prostanstvo Jugoslavije, ki je romal na Golgato preko alpskih gora, ki se je ponižal do skrajnosti, da je s svojim ponižanjem povečal svoj narod. Lega k njemu, ki je zgradil ogromne temelje mladi državi, on, ki je na teh temeljih dogradil veličastno stavbo in uresničil sen največjih, ki so samo v preoškkih prividih videli tisto, kar je po očetu njegovemu in po njem postalo resnica. In ko lega veliki k velikim prednikom svojim, se zbirajo okoli njega vsi, ki so bili tvorcji prošlosti srbske, hrvatske in slovenske v skupno jugoslovansko in zadnjo, ki se pride, južnoslovansko. Zbirajo se srbski in vsi južnoslovanski knezi, od Sama preko Ljudevita Posavskega, Tomislava, Tvrdka, carja Dušana Silnega in vseh nešteatih. In z njimi sta pravičnina lika dveh, enega z jugovzhoda in drugega s severozahoda — kraljevič Marko in kralj Matjaž.

Mrtvi knezi južnih Slovanov vejo, da narod ne živi samo eno življenje, mrtvi knezi vejo, da en sam poraz še ne pomeni korca, mrtvi knezi vejo, da tudi en atentat pedih zločincev ne more spreminiti tistega, kar je določila usoda. Vejo, da smo južni Slovani že doživel vse svoje trpljenje in moramo sedaj biti poplačani za vso temno prošlost s svetlo bodočnostjo. Vejo, da je za Kosovim prišel triumf in vejo, da pride za smrtjo velikega mučenika povečanje njegovega življenja in dela v uresničenju njegovih hotenj. Ko stojimo vsi v nemi bolečini molčeči, temni, mrki, oči uprte v svetlišče na Oplencu, v grobnico belega mramornatega svetišča, vsi od vseh starih strani, od s snegom pobeljenih Alp, od sinjih valov Jadrana, od nepreglednih ravnin Volvedine, mrkih gora Črne gore, bistrega Vardarja in jezer macedonskih, pa še dalje tja čez od Črnega morja in

Belega morja, se klanjamo v mislih svojih najtišjih in najglobljih vsem, ki se danes v onostranstvu zbirajo okoli najmlajšega, a največjega, in vemo, da ga pozdravljajo z radostnimi vestmi: »Padel si, a s svojo smrtjo si dogradil kupolo domu, ki bo vekomaj družila v eno vse, katerim si ga postavil. Padel si, a s svojo smrtjo si blagoslovil brate, da ne pozabijo nikoli več na bratstvo in bodo šli iskat še druge, zadnje brate in jih bodo s kruhom in soljo po šegi slovanski povabili: Pridite k nam!«

Ob Tvojem grobu, o viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj vidimo danes, na ta mračni dan skozi kopreno bolečine svoje jasno in razločno vso pot, ki jo moramo še prehoditi, da dospemo tja, kamor si nas Ti vodi. Vidimo to pot in vemo, da si moramo biti bratje, ne tuji in tudi ne gospodarji! V enakosti si nas družil in v enakost bomo šli! Še zadnjim izgubljenim bratom si stisnil roko tik pred smrtjo svojo mučeniško, mi jih pa bomo pod roko pripeljali k grobu Tvojemu in v skupni dom. In glej, nekega dne se bo zgodilo, da bo Tvoj duh zrl na Veliko Jugoslavijo, ki Ti bo v onostranstvo poslala krono prvega carja vseh južnih Slovanov.

BEograd, 18. oktobra. Vsa naša prestolnica se je od trenutka dalje, ko je mrtvaški vlak pripeljal vanjo truplo velikega pokojnega vladarja, spremenila v žalno svetlišče. Vse ulice, ceste in trgi, vse hiše, trgovine, gostilne, kavarne itd. dokazujejo s svojo črnino, svečami in slikami, da leži na mrtvaškem odru On, ki je pripeljal naš narod preko Kalvarije trpljenja v novo življenje. Predvčerajšnjim in včeraj so se zgrinjale od vseh strani ogromne množice državljanov in tužcev, da se poklonijo mrtvemu kralju ter ga sprejmo na njegovi zadnji poti. Kdor pozna Beograd ob drugih časih, ga sedaj sploh ne bi mogel spoznati. Povsod nepopisno vrvenje in silna gneča ljudi, toda povsod tudi nenavadna tišina. Z obrazov vseh ogromnih stotisočev Beograjanov in od drugod došlih množic se odraža resnost trenutka in globoka žalost. Včeraj so ves dan in vso noč dalje defilirale množice ob krsti velikega pokojnika. Vrstili so se prizori za prizori, drugi bolj ganljivi od drugih.

Med tem časom so pa prihajale v zalujočo prestolnico tudi neštete visoke pogrebne delegacije iz vseh prestolnic Evrope in drugod. Prihajali so visoki in najvišji gosti, od vladarjev in predsednikov do svetovno znanih državnikov, generalov, diplomatov, politikov, znanstvenikov in novinarjev. Beograd vseh teh množic ni mogel sprejeti v svoje okrilje in jim ni mogel nuditi ne zadosti prenočišč ne hrane, dasi so bili tudi preteklo noč vsi javni lokali ves čas odprti. Toliko gostov Beograd še nikoli ni imel in jih zlepa tudi ne bo.

Vse pa se je pripravljalo že od sinoči na današnji veličastni pogreb viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Turoben je bil danes Beograd že v ranih urah, ko še ni posijala nanj svetloba dneva, turoben, ali tudi že poln premikajočih se množic, ki so se zbirale v formacije za udeležbo pri pogrebu, ali pa v špalir, ki se je razvrstil ob vsej poti žalostnega

spreveda. Stotisoči so kljub dežju in mrazu vztrajali vso noč na ulicah. Pred saborno cerkvijo, preko ulice Kneza Mihajla in Nemanje do Wilsonovega trga pred postajo so stali potrpežljivo, zavzemajoč vse pločnike širokih cest in ulic. Samo Wilsonov trg je bil deloma prazen. Krsta z zemskimi ostanki velikega kralja je bila prenešana že opolnoči v saborno cerkev, v kateri so svečeniki vso noč opravljali žalne molitve. Cerkveni zbori so peli psalme v zadnje slovo ljubljenu vladarju. Svečana liturgija, celebrirana po patriarhu Varnavu, ob asistenci vseh škofov, je trajala do 8.45. Od tega trenutka dalje so pričele oddajati žalne svečanosti vse radio-postaje Jugoslavije, Italije, Avstrije, Nemčije, Belgije, Bolgarije, Danske, Francije, Luksemburške, Poljske, Romunije, Madžarske in Češke.

V saborni cerkvi je govoril ob navzočnosti visokih žalnih gostov dvorni pridigar čudovite in pretresujoče besede v spomin očetu očetnjave. Napočil je najpretresljivejši trenutek. Častniki so dvignili krsto, da jo prenesejo iz cerkve na lafeto, ki je stala zunaj pripravljena. S kraljevskega prestola se je tedaj dvignil Nj. Vel. kralj Peter II., ki je prisostvoval pogrebu v sokolskem kroju, za njim pa so se pripravili za formiranje v spreved kraljica vdova Nj. Vel. Marija, Nj. Vis. knez-regent Pavel, Nj. Vis. knez Arzen, Nj. Vel. kralj Karol, Nj. Vel. kraljica-mati Marija romunska, Nj. Vis. princ Jurij angleški, Nj. Vis. princ Ciril bolgarski, Nj. Vis. princ Nikolaj romunski, Nj. Vis. vojvoda Spoletski in predsednik francoske republike Lebrun. Pred cerkvenim vhodom so se oglašili turobni glasovi žalne koračnice. V opisanem vrstnem redu so se razvrstili visoki vrbenci, med zvonjenjem zvonov in zvoki žalne koračnice, za Nj. Vel. kraljem Petrom II. v pogrebni spreved za krsto velikega pokojnika.

Letala so krožila nad cerkvijo v zadnji pozdrav mrtvemu kralju. Na cestah in ulicah so se zganile stotisočglave množice. Vse oči so se obrnile proti saborni cerkvi. Žalni spreved so otvorili gojenci vojaške akademije, katerim je sledil poveljnik pogrebne spreveda armadni general Tomić s svojim štabom. Sledili so oddelki kraljeve gardne konjenice in v četrtoostopih praporščaki vseh jugoslovanskih polkov. Kapela sedmega pehotnega polka je igrala žalno koračnico. Sledila je nato kot prva izmed tujih čet stotnja Francozov, in sicer dvestopetdeset mož verdunskega pehotnega polka, 200 mož mornarice, četa gojencev vojaške akademije iz St. Cyra, oddetek angleških mornarjev sredozemske mornarice, odposlanstvo romunskih planinskih polkov, kakor tudi romunskega konjeniškega polka kraljice Marije. Posebno pozornost je vzbujala četa 130 mož garde predsednika turške republike Mustafa Kemala paše. Nato je sledila grška mornariška četa s svojo zastavo in bataljon 18. pehotnega polka s čeladami na glavah.

Na vseh krajih in koncih so fotografirali in filmski reporterji posnemali spreved in žalne obrede. Sledili so nato dalje v

sprevodu francoski bojovniki z redom Karadjordjeve zvezde. Dva gardna častnika sta peljala črno preganjenega konja pokojnega vladarja, ki je spremljal svojega gospodarja tudi v vseh bojih. Na 15 tovornih avtomobilih so se vozili nato venci, osem vagonov vencev so pa morali poslati že naprej na Oplenac. Vsega skupaj je prispelo 15.000 vencev, med njimi 150 srebrnih.

Nepregledne so bile kolone Sokolov. Nato so nosili Sokoli vence kralja Jurija angleškega, kralja Borisa bolgarskega ter italijanskega, švedskega, norveškega, albanskega, holandskega kralja ter državnih predsednikov Masaryka, Moščičkega, Hitlerja, Horthyja itd. Nato je korakalo 500 pevcev s pevci društva »Obilic« na čelu. Sledili so najvišji zastopniki vseh jugoslovanskih veroizpovedi z zagrebškim nadškofom dr. Bauerjem na čelu. Poleg njega je korakal njegov koadjutor dr. Stepinac, za njima katoliški škofi, reiš-ul-ulema Maglajlić, škof dr. Popp, vrhovni rabin dr. Alkalaj in končno svečeniki naših budističnih Kalmikov. Nadalje je korakalo 200 pravoslavni duhovnov s škofi in patriarhom Varnavo kot cerkvenim voditeljem pogreba. Za patriarhom je korakal šef generalnega štaba general Nedlic s kraljevo krono na blazini. Admiral Prica je nosil žezlo, general Lazić državno zlato ljabolko, general Krstić kraljev barjak in general Jurišić kraljev meč. Potem je sledila lafeta s krsto velikega pokojnika. Za lafeto so se razvrščali člani kraljeve hiše z Nj. Vel. kraljem Petrom na čelu, kralj Karol, princ Jurij, Lebrun, princ Ciril, general Göring, princ Nikolaj in vojvoda Spoletski.

Za državnimi šefi in posebnimi delegati so korakali vojvoda Bojović, generali in admirali, ministri, senatorji, narodni poslanci, razni drugi dostojanstveniki, marseilleski župan Ribot, policijski prefekt Lazarević, predsedniki vrhovnih sodišč, guverner Narodne banke, generalni direktor državnih monopolov, bivši ministrski predsedniki in ministri, gard na kapela in naposled so se razvrstili organizacije in korporacije.

Ob 10. uri je došel ogromni žalni spreved, kakršnega zgodovina skoraj ne pozna, pred glavni kolodvor. Zopet so krožili čisto nizko po zraku aeroplani in trosili na trg cvetice. Krsta je bila nato prenešana z lafeto na majhen katafalk in obstopljena od častnikov garde. Oglasila so se povelja in pričela se je zadnja defilacija vojske z vojnim ministrom Milovanovičem na čelu.

Poleg krste so se razvrstili razen kraljeve rodbine zastopniki tujih suverenov. Med žalnimi glasovi godb so korakali mimo oddelki vseh polkov naše države. Ob 11.25 so generali in člani vlade dvignili krsto in jo prenesli na kolodvor v že pripravljeni vagon. Kmalu nato se je pričel vlak tiho pomikati dalje. Molče z najglobljim spoštovanjem in najglobljo žalostjo so se ozrle oči vseh za odhajajočim vlakom. S tem so bile zaključene grandiozne žalne svečanosti ob pogrebu našega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v naši zalujoči prestolnici.

Dnevne vesti

Dopoldanske žalne svečanosti za vitežkim kraljem in vladarjem Jugoslavije

Turobna bol, ki je zajela ves jugoslovanski narod ob tragični izgubi našega vitežkega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, se je danes, ko so ga položili k večnemu počitku, pretvorila v glasen jok 14 milijonov Jugoslovancev, katerim je bil blagopokojni kralj tako mil in drag. Tudi v obmejnem Mariboru je bila ta bolečina danes na dan pogreba vidnejša kot prejšnje dneve. Vse delo je popolnoma počivalo in ljudje so se že v zgodnjih urah pričeli zbirati na Glavnem trgu, kjer je prenašal pogrebne svečanosti iz Beograda radio. Odkritih glav je zbrana množica z veliko bolečino in s solzami v očeh spremljala svojega kralja na njegovi zadnji poti. Pretresljiv je bil prenos in skoro nobeno oko ni ostalo suho, ko je beograjskega napovedovalca prekinil glasen jok množice, ki je delala špalir veličastnemu sprevedu, kakršnega še ni videl svet. Ihtenje zbranih stotisočev pri pogrebnih svečanostih v Beogradu je celo udušilo žalne koračnice vojaških in drugih godb v sprevedu. In vsa ta grenka bolečina je zajela tudi na Glavnem trgu zbrano množico.

Po vseh mariborskih cerkvah so bile od 8. do 10. ure žalne službe božje, ki se jih je udeležila šolska mladina in razne druge korporacije. Ob 8. uri je bil parastos v pravoslavni kapeli, kjer se je zbralo veliko število pripadnikov pravoslavne vere. Ob 9. uri je bilo žalno cerkveno opravilo v evangelijski cerkvi. Pontifikalna žalna služba božja pa je bila napovedana za 10. uro v stolnici. Že pred 10. uro so se pričeli zbirati na Slomškovem trgu vojaški, državni in ostali predstavniki vsega mariborskega javnega življenja. Pred stolnico je bila

razvrščena častna četa 45. pehotnega polka s čeladami na glavah, zbran je bil celoten častniški zbor mariborske garnizije, zbor rezervnih častnikov, močne čete uniformiranih Sokolov, gasilcev itd.

Ko je naznanil zvon pričetek cerkvenega opravila, so predstavniki civilnih in vojaških oblasti zavzeli svoja mesta v cerkvi. Prostorna stolnica je bila premajhna, da bi mogla sprejeti vso množico, ki je v tihi pobožnosti molila za svojega milega vladarja. Stene presbiterija so bile prevlečene s črnim suknom in na oltarju so gorele debele voščenske. Ko je prihajal lavantinski vladika dr. Tomažič s svojo asistenco, ki je bral svečano žalno službo božjo, so prižgali vse luči v cerkvi. Po pričetnih molitvah je imel stolni prošt dr. Vraber na zbrano ljudstvo globoko in presunljivo zamišljen nagovor, v katerem je poveljeval vladarske in kraljevske vrline blagopokojnega vitežkega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki je postal žrtev ogabnega marsejskega zločina. Izbrane besede stolnega prošta so napravile najgloblji vtis. Ko pa je zaključil svoj nagovor z besedami kraljeve oporoke »Čuvajte mi Jugoslavijo!«, je oddala pred cerkvijo vojaška četa častno salvo, ki je pretresla zbrano ljudstvo. Pri žalni maši je pelo stolno cecelijansko društvo skupno s pevskim društvom »Maribor«. Žalno petje je še povečalo bol, ki je ležala globoko v vseh srcih.

Kmalu popoldne pa so se pričele zbirati na Glavnem trgu znova množice, da prisostvujejo javni žalni manifestaciji.

Žara s slovensko prstjo na grob vitežkega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Včeraj je posebna deputacija banskega sveta dravske banovine odpeljala s seboj v Beograd žaro s slovensko prstjo, ki bo položena na grob blagopokojnega vitežkega kralja Aleksandra I. Zedinitelja na Oplencu. Prst je zbrana iz vseh krajev dravske banovine, in sicer predvsem iz obmejnih, kakor tudi iz zgodovinsko znamenitih okrajev. Žara je izklesana iz podpeškega mramorja in je visoka 65 cm. Na njej so z zlatimi črkami vklesane besede, ki jih je v imenu slovenskega naroda izrekel eden naših prvih genijev, naš največji sedaj živeči pesnik Oton Župančič: »Nekdanje čase bil je običaj, da knezom so najljubše dragotine dajali s sabo, ko so šli v krajino, odkoder poznika ni več nazaj. Mi damo Tebi, kar nam je najdražje: prsti slovenske zbrali smo v posodo, ki zvezal z njeno svojo si usodo — morda Ti z njo bo počivati laže.«

Predstavninstvo gospodarskih organizacij v Mariboru se je na posebni žalni seji poklonilo spominu vitežkega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Spominski govor je imel podpredsednik uprave g. Andrej Oset. Iz seje sta bili poslani maršalatu dvora dve sožalni, oziroma vdanostni brzojavki.

Združenje pazniškega osebja kazenskih zavodov je imelo žalno sejo v nedeljo popoldne. Prisostvovali so vsi službe prosti pazniki in poveljniki paznikov. Žalni govor je imel predsednik združenja g. Ivan Meško. Dvornemu maršalatu je bila odposlana sožalna brzojavka. Združenje se udeleži pogreba v Beogradu potom svoje deputacije s predsednikom Meškom.

Strokovno združenje strojevodij kraljevine Jugoslavije, krajevna skupina v Mariboru, je imelo v svojih prostorih za blagopokojnim vitežkim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem žalno sejo, na kateri je krajevni zaupnik g. Rudolf Szadovsky imel žalni govor ob navzočnosti vseh službe prostih tovarišev in zastopnika g. šefa kurilnice inž. Peteršiča. V ginljivih besedah je orisal dogodek in velezasluzno vladanje velikega pokojnika. Seja je bila zaključena z vzkliki »Slava vitežkemu kralju Aleksandru I.« ter spominjajoč

se z vsem srcem kraljevske, tako strašno zadete rodbine Nj. Vel. kraljice, sinov, zlasti pa našega novega kralja Nj. Vel. Petra II., kateremu so navzoči zaklicali trikratni »Živio!«

Združenje sadnih eksporterjev in sadnih trgovcev za dravsko banovino v Mariboru je imelo včeraj žalno sejo za pokojnim našim vitežkim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem, na kateri je predsednik združenja g. Srečko Kranjc v ginljivem žalnem govoru orisal izredne vrline pokojnega vladarja in neprecenljivo izgubo, ki nas je zadela z njegovo mučeniško smrtjo. Sožalne brzojavke so bile odposlane maršalatu dvora in ministrskemu predsedniku g. Nikoli Uzunoviču. Seja je bila zaključena z izrazom neomajne zvestobe novemu kralju Nj. Vel. Petru II.

Članstvo »Jadrana« se je sinoči poklonilo spominu nesmrtnega viteza, kralja Aleksandra I. in z žalnega zborovanja odposlalo dvornemu maršalatu sledečo brzojavko: »V neizmerni boli se klanjamom manom našega očeta in zaščitnika, ljubljene našega vladarja, prisegajoč zvestobo in vdanost nasledniku Nj. Vel. kralju Petru II. Društvo »Jadrana« v Mariboru.« Na predlog predsednika g. Fornazariča je društvo votiralo znesek 500 Din v bodoči sklad za postavitev spomenika v Mariboru viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Votirani znesek se izroči mestnemu poglavarstvu.

Društvo jugoslovanskih drž. upokojenec in upokojenk v Mariboru je imelo žalno sejo 13. oktobra. Predsednik dr. Kronvogel je tiho svečanost otvoril s primernim, globoko občutenim nagovorom. Odposlana je bila sledeča brzojavka: »Njegovi Visokosti knezu Pavlu — Beograd. Globoko užaloščeni zaradi tragične smrti našega ljubljene kralja Aleksandra I. v trenutku, ko je nosil palmo miru za ves svet. Vas prosimo, da sprejmete in tolašite na najvišjih mestih naše iskreno sožalje vsemu kraljevskemu domu, ob enem pa tudi zagotovilo neomajne zvestobe in vdanosti nasledniku Njega Veličanstvu kralju Petru II. Bog čuvaj Jugoslavijo in naš kraljevski dom! Društvo jugoslovanskih drž. upokojenec v Mariboru. Dr. Kronvogel, predsednik, Ogorelec, tajnik.«

V počastitev blagega spomina na tragično preminulega našega vitežkega kralja Aleksandra I. je votiral »Torkov leglaški klub« v Narodnem domu na svoji žalni seji kot podpora mariborski podružnici CM-Družbe za božičnico revnik otrokom 1000 Din.

Poroke. Pretekli teden so se v Mariboru poročili: poslovodja in umetni mizarski mojster Viljem Staudinger in Marija Krachlerjeva, Anton Budihna in Tezija Preglova, Viktor Divjak in Anica Miklošičeva, Anton Kreševc in Ivanka Valenčičeva, Jakob Mlakar in Zoška Hauptmanova, Jože Pastirk in Marija Medvedova ter Ferdinand Grebenc in Julčka Pavličeva. Bilo srečno!

Trstenjakova slikarska razstava. V nedeljo ob 9. uri dopoldne se otvori v pritličju palače Hranilnice dravske banovine v Tyrševi (Gospodski) ulici razstava slik našega znanega akademskega slikarja Antona Trstenjaka, ki bo odprta do vključno nedelje 28. t. m. Naš znani umetnik, ki živi zadnje čase večinoma v tujini, zlasti na Češkoslovaškem, bo razstavil 35 gvašev, akvarelov in olj. To bo naša prva letošnja jesenska umetnostna razstava.

V mestnem gradbenem uradu, Slomškov trg 11, dobijo interesenti informacije glede sprejema gradbenega inženjerja v svojstvu pogodbenega uradnika v službo pri referentu inženjerskega poveljstva dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

Službeni list banske uprave dravske banovine objavlja v svoji 83. letošnji številki: proglas g. bana prebivalstvu dravske banovine, uredbo o monopolskih taksah, uredbo o dopolnitvi uredbe o sodnem poslovanju za sodišča prve in druge stopnje, pravilnik o bolničnih pristojbinah za zdravljenje v državnih in banovinskih bolnicah in bolničnih ambulancah, izpremembo statuta osrednjega urada za zavarovanje delavcev, izpremembo v pravilniku o postranskih prejemkih osebja državnih prometnih naprav, odločbo, s katero se ukinja pripomba za št. 664, tarifne postavke 3 a. uvozne tarife in razne objave iz »Službenih Novin«.

Nove kokarde vojske. Ministrstvo za vojsko in mornarico je izdalo naredbo, po kateri mora vse vojaštvo v najkrajšem času zamenjati sedanje kokarde, ki nosijo monogram pokojnega kralja Aleksandra, z novimi kokardami z monogramom Nj. Vel. Petra II. Predpisana je točna oblika nove kokarde. Kokarda ma črko »P« krasno in umetniško izdelano, nad njo kraljevska krona, v sredi črke pa rimsko II.

Prepovedan tisk. Državno tožilstvo v Zagrebu je prepovedalo prodajati in razširjati knjižico Josipa Bekerja pod naslovom »Naš front — Socializam ili fašizam«, in št. 10 tiskopisa »Hrvatska revija«, ki sta bili tiskani v Zagrebu.

Stranke, ki so izročile davčni upravi za mesto Maribor stare obveznice 2½%-ne državne loterijske rente za vojno škodo v zamenju v času od 10. do 28. septembra 1934, se vabijo, da takoj dvignejo pri tej upravi nove obveznice osebno proti priznanici in oddaji ustreznih izvornih reverzov, in sicer v času od 8. do 12. ure. Tudi ostali imetniki reverzov naj nove obveznice takoj dvignejo.

Živalske kužne bolezni v dravski banovini. Po stanju z dne 10. t. m. je bila v dravski banovini svinjska kuga na 99 dvorcih, svinjska rdečica na 80; kuga čebelne zalege na 11, vranični prisad na 1, konjske garje na 1 in steklina v 1 primeru.

Važni nasveti za one, ki se sami brijejo. Brošurico pod tem naslovom z zelo koristnimi nasveti vam pošlje na željo brezplačno »KONBINOS« samoprodaja za Jugoslavijo, Maribor, pošt. predal 62.

Kdor hoče svež in zdrav ostati, naj popije en do dvakrat na teden pred zajtrkom kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice.

Obmejni promet v septembru. V preteklem mesecu je prekoračilo severno mejo 27.696 oseb. Dopotovalo je v našo državo skupno 12.076 potnikov, in sicer 2532 Jugoslovancev, 5798 Avstrijcev, 2799 Čehoslovakov, 308 Nemcev in 638 dru-

Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroči kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, če ga popijete vsak dan jutraj na tešče, lagodno milo iztrebljenje črevesja. Zdravniki za srčne bolezni so prišli do rezultata, da učinkuje »Franz Josefova« voda tudi pri težkih oblikah srčne libe sigurno in brez nepravilike. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Preko Maribora je dopotovalo 1916 Jugoslovancev, 3917 Avstrijcev, 2306 Čehoslovakov, 199 Nemcev in 429 drugih državljanov; preko Št. Ilje je dopotovalo 1796 oseb, preko Cmureka 143, preko Dravograda 362, preko Prevalj 583, preko Radgone 344, preko Hodoša 35, preko Lendave pa 46 oseb. V istem času je odpotovalo iz naše države preko severne meje 15.620 oseb, in sicer 2716 Jugoslovancev, 6810 Avstrijcev, 4058 Čehoslovakov, 303 Nemcev, 1733 pa drugih državljanov. Preko Maribora je odpotovalo iz naše države 2034 Jugoslovancev, 5633 Avstrijcev, 3683 Čehoslovakov, 219 Nemcev in 456 podanikov drugih držav; preko Št. Ilje je odpotovalo 1889, preko Cmureka 220, preko Dravograda 364, preko Prevalj 609, preko Radgone 427, preko Hodoša 43, preko Lendave pa 42 oseb. Največji promet je bil z Avstrijo. V tranzitnem prometu je potovalo na severni meji skupno 4235 potnikov, in sicer na progi Maribor—Rakek 1182, Rakek—Maribor 1224, na progi Prevalje—Maribor 422, Maribor—Prevalje 288, na progi Prevalje—Labud pa 560, Labud—Prevalje 559. Največji tranzitni promet je bil z Italijo.

Tujski promet v tretjem četrtletju. V tretjem četrtletju je bilo pri mariborski policiji prijavljenih 2624 tujecev. Od teh je bilo 1659 Avstrijcev, 402 Čehoslovakov, 218 Nemcev, 134 Italijanov, 61 Madžarov, 42 Poljakov, 27 Angležev, 23 Francozov, 18 Rusov, 6 Švicarjev, 4 Američani, 7 Bolgarov, 4 Romuni, 2 Grka in 7 Kitajcev. Zadržalo pa se je v Mariboru 2 do 8 dni 106 tujecev, 8 do 14 dni 181, od 14 dni do 1 meseca pa 26 tujecev.

Prebivalci ulice Ob bregu prosijo elektriško podjetje, da jih reši babilonske teme. Prizadeti.

Izgubljeni in najdeno. V mesecu sept. so bili pri mestni policiji oddani, oziroma prijavljeni naslednji najdeni predmeti: dva ženska dežnika, štampiljka na ime Jožef Knaflič, zlata zapestna ženska ura, moški suknič, 4 šolske knjige, srebrna zapestna ura, nahrbtnik, šolska torbica, puška, usnjata črna ženska rokavica, zimski ženski šal, ženska zapestna ura, vrč z mlekom, zapestna ura, usnjata listnica, denarnica z 41 Din, risalna deska, moška ura, moško kolo, zlat prstan, konjska odeja, lovski pes, srebrna zapestna ura, poročni prstan, ženska obleka in par ženskih čevljev.

Naplavljen truplo. Po zadnjem hudem naliivu so močno narasli tudi potoki, ki izvirajo pod Pohorjem. Loznica pri Laporju je tudi prestopila svoje bregove ter naplavila truplo okrog 30 let starega moškega, v katerem so spoznali posestnika Florijančiča, ki je že pred dnevi neznan kam izginil. Doslej še niso mogli ugotoviti, ali se je Florijančič smrtno ponesrečil, ali pa je postal žrtev zločina.

Tafinski delavec. V veletrgovini z železnino Pinter & Lenart na Aleksandrovi cesti je bil že dalj časa zaposlen kot delavec v skladiščih 34-letni na Pobrežju stanujoči B. V zadnjem času pa sta lastnika trgovine izvedela, da jima je tekom časa ukradel več raznega mizarskega in drugega orodja v vrednosti okrog 1200 Din. Pri zaslišanju na policiji je priznal tatvino. Zagovarjati se bo moral pred sodiščem.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 5 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 1,2 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 16,3 stopinjah C 734,9, reduciran na ničlo pa 733; relativna vlaga 90. Vreme je mirno in jasno. Vremenska napoved pravi, da se bo vreme zopet poslabšalo.

Citaite

»Večernik!«

Poklonitev Društva za zdravstveno zaščito otrok in mladine

GOVOR PODPREDSEDNIKA. — SOŽA LNE V DANOSTNE BRZOJAVKE. — ZASTOPSTVO PRI POGREBU.

Člani Društva za zdravstveno zaščito otrok in mladine v Mariboru, ki oskrbuje Počitniški dom kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju, so se sestali k žalni seji v ponedeljek dne 15. oktobra 1934 ob 18. uri v društveni sobi v Cankarjevi ulici. Med cvetjem in govorečimi svečami je bila v črnino ogrnjena kraljeva slika, katero so obstopili odborniki in odbornice. Namesto odsotne predsednice ge. Maistrove je otvoril sejo podpredsednik g. dr. Vrtovec z besedami:

»Gospoda, srce se nam stiska od žalosti za našim pokojnim vladarjem. Naš vladarski dom, naša jugoslovanska domovina, mi vsi smo izgubili z njim očeta, voditelja in hrabrega zaščitnika. Zločinski naklep sovražnih nam sil je uspel, žrtev je padla, naš kralj je ubit, mrtvega nam vrača tujina. Namen atentatorjev pa ni bil samo to, da nam umorijo vladarja, hoteli so nam razbiti tudi našo lepo domovino; uničenje Jugoslavije je bil njihov cilj. Naš dobri in junaški kralj, ki je s svojo hrabrostjo preprečil že toliko naklepov proti naši domovini, je preprečil tudi tega. Svoje žrtev polno življenje je dal na oltar domovinske ljubezni, s svojim srcem je prestregel udarec, ki je bil namenjen Jugoslaviji. Ne ena žrtev ni žrtvovana brezuspešno in ta navišja žrtev, srčna kri našega vzvišenega vladarja, je dosegla svoj najvišji namen. Ne more biti jugoslovanskega srca, ki bi po tem visokem vzgledu svojega vladarja

ne bilo pripravljeno preletiti zadnjo kapljo krvi za Jugoslavijo. Združil nas je v jekleno enoto, ki bo kljubovala vsem sovražnikom. Slava pokojnemu vladarju Nj. Vel. viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Prosim, da z nekaj minutnim molkom počastimo spomin Nj. Veličanstva. Zapustil nam je pa tudi naročilo: »Čuvajte mi Jugoslavijo!« in to njegovo voljo hočemo z veseljem popolnoma izpolnjevati. Zato obljublamo danes, da bomo zvesto delovali v smislu njegovega naročila ter vsak na svojem mestu vršili svojo domovinsko dolžnost. Zapustil nam je pa še svojega sina prvorojenca, ki je za njim zasedel prestol, kateremu izrekamo vdanost in večno zvestobo: Živel Nj. Vel. kralj Peter II.!

Nj. Vel. kraljici Mariji pošlje društvo sledečo žalno brzojavko: »Potrti v največji žalosti izražamo svoji visoki pokrovitelji, Vašemu Vel. kraljici Mariji najiskrenejše sočustvovanje ob mučeniški smrti Vašega visokega soproga Nj. Vel. viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.« Maršalatu dvora v Beogradu se pošlje pa sledeči brzojav: »Potrti v najgloblji žalosti izražamo visokemu kraljevskemu domu najiskrenejše sočustvovanje ob mučeniški smrti Nj. Vel. viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja ter neomajno zvestobo in vdanost Nj. Vel. kralju Petru II.«

Naše društvo bo zastopala pri pogrebu Nj. Vel. kralja odbornica ga. Lipoldova.

Komemoracija mariborskega učiteljstva

POMEMBNA SPOMINSKA BESEDA PREDSEDNIKA HOČEVARJA.

Učiteljsko društvo za Maribor mesto je imelo v torek 16. tm. ob 16. uri na I. dekl. šoli žalno sejo. Pred lepo, s cveticami okrašeno in s črnino ogrnjeno kraljevo sliko, pred katero so gorele sveče, je izpregovoril predsednik tov. Hočevar:

»Umril je kralj!« ta žalostna vest je prešinila vsakega Jugoslavana. Ne, ni umrl, padel je, kakor padajo junaki, kadar izpolnijo najvišji ukaz domovine. On, ki nam je bil vedno prvi med prvimi, je s svojim vzglednim življenjem kazal nam vsem pot domovinskega življenja, je zaključil svojo življenjsko pot darujoč na oltar domovine svoje življenje. Zdi se mi, kakor bi nam hotel reči: »Hotel sem, da narod živi v svobodi, zato sem rad dal življenje za svojo Jugoslavijo, da bi bil vam vsem v vzor, kako je treba za domovino živeti, trpeti in umreti. Da, živeti! Vse svoje življenje je bilo posvečeno domovini, posvečeno je bilo nam Jugoslovanom, ki smo tisoč let živeli v suženjstvu; nam je hotel pripraviti boljšo in lepšo bodočnost.

Mi učitelji smo izgubili z njim svojega največjega podpornika v vseh prosvetnih zadevah. Lahko trdimo, da bi naše jugoslovansko šolstvo ne napredovalo tako naglo in tako dobro, da nismo imeli na najvišjem mestu svojega dobrega zagovornika, ki je rešil marsikaj v naš prid in prid jugoslovanske šole. Se več, v nas je videl svoje sodelavce pri graditvi Jugoslavije. V nas je stavil svoje nade, ki smo vzgojitelji naše mladine, našega novega resničnega jugoslovanskega pokolenja. Njegove poslednje besede: »Čuvajte mi Jugoslavijo!«, ki so bile namenjene vsemu jugoslovanskemu narodu, veljajo posebno za nas. Zdi se mi, kakor da bi hotel reči: »Čuvajte mi mladino!« vzgojite jo v pravem jugoslovanskem duhu, da bo poslednji državljani tudi Jugoslovani. Obljublamo, da hočemo po vzgledu velikega in blagopokojnega našega kralja Aleksandra I. Zedinitelja delati, kakor nam je sporočil v svoji oporoki; njemu pa, velikemu kralju, kličemo: Slava!

Na maršalat dvora smo poslali sledečo brzojavko: »Potrti s smrtjo Nj. Vel. kralja Aleksandra kličemo: Slava kralju Aleksandru I. Zedinitelju! Živel kralj Peter II. in dom Karadžordžević! Prosimo, da sporočite izraze bolesti in vda-

nosti na najvišjem mestu.« Učiteljsko društvo bo zastopala pri pogrebu Nj. Vel. kralja predsednik tovarš Hočevar.

Poljčane

Blagopokojni kralj v Poljčanah
Spomin v dneh bridkega žalovanja.

Blagopokojni naš kralj, takrat še prestolonaslednik, je bil tudi v Poljčanah. Bilo je to pred 26. leti, ko se je mudil v Rogaški Slatini. Ker tisti čas ni bilo železniške zveze z Grobelnim, je šel 21-letni prestolonaslednik na Poljčane, baje kar peš s svojim adjutantom, čeprav je precej hoda. V Poljčanah so tedaj še stali brzovlaki. Prestolonaslednik je potoval sicer strogo incognito, vendar so ga mnogi spoznali. V Peklu pri Poljčanah je v neki trgovini kupil vžgalice, v restavraciji pri kolodvoru pa je popil belo kavo in plačal zanjo goldinar, kar je bilo za tedanje čase veliko.

O. M.

Ob gomili velikega čuvarja

Črni četrtek 16. oktobra....

Kako radi bi bežali izpod temačnega neba, ki zastira našo domovino.

Bežali bi iz dvorca in koč, iz mesta in vasí, da bi se izognili temu bolešnemu drhtenju...

Naj zbeže ti dnevi mimo nas... naj zgine ta resnica!

Milijone je uklonila, milijone upognila in samo v eno smer strme... proti oni temačni jami, veliki in strahotni. Njeni robovi segajo od Triglava do Kajmakčalana, od Jadrana do Panonije. Nemo strme te milijonske množice, pretrese ne od stokajočega brenkanja, v turbni dan, in vsak udarec ob plat zvona je sunek v splašeno srce. Tako stojé ledeni kipi v ledenomrzli noči.

A prsi se pritajeno dvigajo, v njih kipi in se prekucuje še nikdar občutena in nikdar izgovorjena bolešt. Zakaj ne privre na dan ona v solze strnjena bolešt?

Najtežja bolešt je nema.

Z Boča, ki je tedanji princ ob sprehodu večkrat zrl nanj, vihra s stolpa črna zastava. Tudi hiše, mimo katerih je hodil, žalujejo, odele so v črne ali državne zastave s florom. V izložbi trgovca Sime, kjer je princ Aleksander tedaj vstopil, je v črno ovita njegova slika med zelenjem in cvetjem in vsak večer stoji tam in hodijo mimo ljudje, ne vedoč, da je njih vladar nekaj stal tam v živi podobi.

Pred pragom kolodvora, preko katerega je vstopil Blagopokojni, stoji danes žalni oder, pripravljen za spominsko svečanost na prostem, ki bo v četrtek ob pol 15. uri, na dan njegovega pokopa. Kdo bi to kdaj pričakoval... Spomin nanj v teh krajih naj ostane večni!

Žalni komemoraciji Sokola in SK Boča. V počastitev spomina blagopokojnega kralja je priredil Sokol v nedeljo ob pol 12. uri v dvorani žalno svečanost. Zbora se je udeležila deca, naraščaj in članstvo. Njegovo življenje, delo in smrt so poveljavali v primernih govorih prosvetar Ivan Kovič, učitelj Štefancioza in starosta br. Lipovšek, ki je zaključil svečanost s klici: »Živel kralj Peter II.!!« — Istotam je imel popoldne ob 16. uri komemoracijo tukajšnji SK Boč, pri kateri so spregovorili Zmago Mahorič, Požeg in drugi.

Prisega in žalna seja občinskega odbora, je bila v nedeljo v dvorani hotela Bauman. S seje je bila banski upravi odposlana žalna brzojavka.

Sneg in povodenj. V ponedeljek čez noč je silno deževalo, v jutro pa je bila dolina odeta v belo snežno obleko. Naneslo je toliko dežja in snega, da je Dravinja prestopila svoje bregove in preplavila bližnja polja in travnike. Deca iz Sp. Poljčan je morala iz šole grede skozi Pekel, ker je bila tam cesta za več čevljev pod vodo.

Pedagoška centrala žaluje za umrlim vzornikom in vzgojiteljem

V torek zvečer se je zbral odbor pedagoške centrale k žalni seji, da se tudi on posveti spominu na velikega vzgojitelja in vodnika svojega naroda.

V svojem zanositem nagovoru je očrtal predsednik centrale prof. Gustav Šilih izredno vzgojno veličino in osebnost umrlega kralja, ki je posvetil vse svoje napore ustvaritvi novega človeka, z mislijo edinosti in žrtvovanja preponega zavestnega Jugoslavana. Nad vse dragoceno življenje, ki ga je na mah prekinila zlobna usoda, je ogromnega pomena za naše vzgojstvo, saj je bil umrl kralj samonikel tvorec nove dobe, ves predan srečni bodočnosti svoje zemlje in obenem znanitelj miru in sprave. Zgodovina našega vzgojstva ga prišteva med svoje najpomembnejše like na večno živčnega še v svojem zadnjem izročilu.

Globoko občutene besede in pobožni molk je izpričalo iskreno soču-

stvanje vseh navzočih. Iz srca se je pridružil odbor predsednikovi izjavi nerazdružljive zvestobe nasledniku Nj. Vel. kralju Petru II. Kako pa bo pedagoška centrala ovekovečila spomin in izročilo Zedinitelja na najbolj ustrezajoč način, bo sedaj prva skrb odbora.

Sv. Lenart v Slov. gor.

Žalna svečanost pri Sv. Lenartu v Sl. goricah. Tiho so se zbirale zadnje nedelje jutraj ljudske množice v veliki dvorani našega Sok. doma, da prisostvujejo žalni svečanosti za našim blagopokojnim, nepozabnim viteškim vladarjem. Svečanosti so se korporativno udeležila brez razlike vsa tukajšnja društva in vse korporacije. Zastopano je bilo polnoštevilno vse uradništvo. Na odru je bila slika kralja-mučenika, ovita s črnim florom in vsa v cvetju. Ves oder pa je bil žalobni svečanosti primerno urejen. Na odru so se zbrali polnoštevilno občinski odborniki s predsednikom dr. M. Gorišekom. Žalno sejo ki je točno ob 8. uri izpregovoril zbrani množici. Opisal je osebo in nesmrtno delo velikega našega pokojnika v vznešenih in globoko občutenih besedah. Njegov govor je izzval pri vseh navzočih globoko ginjenost. Šele po njegovem pozivu, da prisotni zakličejo »Živel kralj Peter II.!!« se je množica razgibala. Po njegovem govoru je zapel molski zbor »Vigred«. Nato je g. predsednik občine na slovesen način zaprisegel občinski odbor novemu kralju in prečital sožalne brzojavke. Po končani svečanosti se je ljudstvo zopet razšlo globoko potrto. Naše obmejno prebivalstvo prešinja težka tuga nad izgubo našega velikega kralja. Sedaj šele vidimo, kako ga je vse ljubilo in spoštovalo. Mirno in dostojanstveno prenaša naš človek pekočo bo! v srcu ter z zaupanjem zre v nove voditelje naše države.

Spodnja Polskava

Žalovanje v Spodnji Polskavi. Spodnja Polskava se je v nedeljo 13. t. m. častno oddolžila spominu blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Po jutrnji maši so se zbrali na trgu pred s cvetjem in žalnimi trakovi okrašenim odrom s slikama pokojnega kralja in Nj. Vel. kralja Petra vse krajevne korporacije kot: Sokolska četa, Narodna obrana, Gasilska četa s svojo godbo na čelu, šolarji z učiteljskim zborom narodne in banovinske gospodinske šole, ostale krajevne organizacije ter skoro vsa vas. Po žalostinki, ki jo je zaigrala vaška godba, je g. Šolski upravitelj Avgust Kopriva v jedrnatih besedah poudaril zbranim pomen velike izgube, ki je doletela našo ljubo domovino. Vsi navzoči so z molkom počastili njegov blag spomin. S priseg zvestobe novemu kralju Nj. Vel. Petru II. je bila žalna manifestacija zaključena, nakar je godba intonirala državno himno. Ko se je ljudstvo razhajalo, si opazil skoro povsod v očeh solze. Tako je tudi naša vas dostojno počastila njegov spomin!

Ijajo naša srca:

Ni res! Ni res!

Ni res, da je Tvoje plemenito srce izkravelo.

Še vedno štejejo milijoni te rdeče kaplje in ponavljajo:

Domovina...

Ljubezen...

Junaštvo...

Pri poslednji kaplji klonejo največji junaki, ki niso do danes poznali solz.

Med milijonskim narodom, že stokrat preskušanim, završi... Narod klone do tal. Obraz se dotakne one zemlje, ki je bila edini utrip tega srca.

Nema usta se zganejo...

Kaj je v tej neslišni molitvi — prošnji?

Dete, komaj rojeno, se privije k materi, zaplaka in se nasmehne...

O, sveta zemlja Šumadije! Koliko si nam poklonila s tem velikim srcem! A tisoč, milijonkrat več si nam vzela.

Milijoni drhte ob gomili tvojega največjega sina in ne morejo verjeti, da je to poslednje slovo.

Komaj vidno se pregibajo usta:

Domovina...

Ljubezen...

Junaštvo...

Ali ni na obzorju krvavordeča zarja?

Povsod je ta nema bolešt — v hiši in na ulici, v delavnici in na cesti.

Zeni je otrpla roka, mož je nestrpen; delavcu so odpovedale mišice, uradnik je zbežan in njegove misli nerazporejene. »Ta brazda ni izpod mojih rok«, toži orač. Kaj je v razigranem otroškem očesu?

Kam zré samo v se potopljeno?

Tudi to oko strmi v strahotno jamo v srcu Šumadije, ki nam je poklonila njega in ga prav ta dan sprejema v svoje naročje. Nemo ihti ta zemlja in plaka za svojim sinom, junaška zemlja sprejema sina junaka, junaku-očetu se pridružuje junaški sin. Kot Krist prihaja, s prebodenim srcem in oljčno vejo, z oljčno vejo, ki je spremljala vsak njegov korak.

Mir... mir... mir!

Ne plahost, veliko spoznanje je bilo v tej prošnji, spoznanje, porojeno v srcu junaka-mučenika v dneh najtežje preskušnje.

Vsa plemenita srca so zrla vanj, da smo že mogli ločiti in prešteti, kje so ta srca in koliko jih je.

Nas je prešinjal vedno jačji žarek vere. Danes strmimo v Tvoj temačni dom. Še bi radi verovali in zrlí vate. Še ponav-

A. K. Grin:

Bogastvo

Roman.

»Poslušajte še moje mnenje, preden odidete. Dvomim, da se Montelli zanima še za koga drugega, kakor za signorino. Neznanca pa se nam je bati mnogo manj, kakor zvičajne Portugalke.«

»Vse to se bo pojasnilo. Vsaka minuta, ki jo še tukaj preživim, zadržuje uro odkritja.«

»Potem odidite; ne zadržujem vas niti za trenutek.«

Zdaj pa je bil Byrd tisti, ki se je obotavljal.

»Kaj je to?« je vprašal, kazoč na sliko, ki jo je Degraw označil z naslovom: »Pesnikov sen.« »Izgleda, kakor da ste poskušali naslikati gospodično Aspinwallovo.«

»Gospodično Aspinwallovo?«

»Da, hčerko Samuela Aspinwalla, krasotico petega okraja.«

»Ali je to njeno ime? Poznate obraz? Potem sem vam zelo hvaležen, ker sem že davno hotel vedeti, kdo je moj model, ki sem ga nekoč videl med cestnim vrvenjem.«

»Čestitam vam, slika je krasna.«

Degraw ga je zadržal pri vratih.

»Ko ste mi imenovali original, se odkriva prav posebna zanimivost. Gospodična Aspinwallova je namreč ona dama, ki je obsula posteljo signorine s cvet kami, ko sem vstopil.«

»Res? O tem mi morate pripovedovati natančneje.«

»Nimam vam mnogo povedati. Nisva spregovorila niti besedice. Njena navzočnost me je tako izneradila, da me je zapustila prisotnost duha; ona pa je naglo odhitela iz hiše, da se odtegne mojim pogledom, ki so se ji najbrž zdeli vsiljivi.«

»Gotovo je bila prijateljica signorine Valdičeve?«

»Ne, nista se osebno poznali, kakor mi je signorina zagotavljala.«

»Na vsak način je dobro, da jo moremo najti. Često so prav navidezno najbrezpomembnejše opore, ki pomagajo resnici na sled,« je rekel Byrd in zapustil atelje.

Popoldne je iskal Byrd med dnevnimi novicami svojega časopisa poročilo o mrliškem ogledu tovarniške delavke. Bil je naravni vzrok smrti, kakor je Byrd že povedal. S tem se mu je odvililo težko breme od srca. Ako bi deklica umrla nasilne smrti, ne našel bi zaradi signorine niti trenutka miru. Zarota, v ka-

tero so verjeli v glavnem stanu, ni bila omenjena v časniku; policiji se je pač posrečilo zadevo ohraniti tajno. V kotičku lista pa je zasledil še sledečo notico o signorini:

»Govorica, ki se je razširila danes zjutraj o smrti signorine Valdičeve, katere nesrečni nastop v vlogi Margarete je še mnogim v spominu, se je izkazala kot neresnična. Ni umrla, ampak odpotovala. Zapustila je svoje prejšnje stanovanje v East-ulici; njeno sedanje bivališče je neznan.«

Nekoliko pomirjen se je umetnik zopet lotil dela ter se oborožil s potrpljenjem, da prenese dobo dolgega čakanja, dokler ne prejme zanesljivega poročila.

IX.

Grycejeve slutnje so bile redkokdaj napačne. Rekel je, da neznanec ne bo v družbi dedinje, ki je izginila iz šole gospe Haddenove; in glej, že naslednjega dne je sporočila voditeljica šole, da se je pogrešana deklica vrnila, da je malobesedna in potrta, kakor da je doživela veliko razočaranje.

Mogoče bo povedala o svojem begu stvari, ki naj pomagajo izslediti moža, ki je beg povzročil. Najsposobnejša oseba, ki naj vse to doseže, je nedvomno stari Gryce, ki se je po nadzornikovem naročilu tudi nemudoma podal v šolo.

Po kratkem razgovoru z voditeljico zavrača so mu odkazali sobico, v katero je kmalu nato stopila ljubka svojeglavna deklica.

»Gospodična Rogersova, ako se ne motim?« jo je nagovoril s spoštljivim poklonom.

»Kdo ste, kaj želite od mene?« mu je odgovorila in ga nezaupno ogledovala.

»Jaz sem star mož z mnogimi življenjskimi izkušnjami, ki vam dobro hočem. Za one, ki še sveta niso spoznali, gojim posebno sočutje.«

Obstala je pred njim in bi bila rajš zbežala, kakor ga poslušala.

»Vi ste mi tuji. Še vašega imena ne poznam; zakaj mi govorite o sočutju? Vi vendar ne morete vedeti...« glas ji je odrekel, bila je še premlada in neizkušena, da bi se pretvarjala.

»Vem, da ste doživeli bolelost, ki jo mi ljudje le težko prenašamo. Največja revščina, ki nas more zadeti, je izgubiti zaupanje do svojih prijateljev. Tako se je z vami zgodilo. Ostanite vendar! Kar vam hočem povedati, je tolikšne važnosti, da me nikakor ne smete zapustiti, ne da bi me slišali.«

Gledal jo je tako dobrodušno in se ji smehljaval tako osrčujoče, da je dobila zaupanje. Brez vsakega pomisleka je zaklicala v hipni razburjenosti:

Pluj

Vlom. Predpreteklo noč je bilo vlomljeno v stanovanje gospe Marije Maistrove, lastnice lončarske obrti v Ptujju. Vlomilec, ki je bil zasačen, je ukradel žepno uro in par čevljev. Na stražnici so ugotovili njegovo istovetnost, in sicer je to neki I. T., 18letni delavec iz Ptujja. Nepridigaprava so izročili tuk sodišču. Istočasno je bila izvršena tatvina na Ormoški cesti št. 11 pri najemniku Jakobu Gajserju. Tatovi so odnesli možko in žensko obleko ter obuvalo. Orožniki so tatovom že na sledu.

Društvo Šola in dom v Ptujju ima svoj redni občni zbor v nedeljo 21. t. m. ob 9. uri v gimnaziji.

Osebnost. Na ptujski gimnaziji kot suplent nastavljeni g. Vilko Rus je napravil profesorski izpit.

Nezgod. Ponesrečil se je 3-letni Jožef Furlan, sin orožniškega narednika v Ptujju. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo. Ptujski reševalci so ga pripeljali v tukajšnjo bolnišnico.

Smrtna kosa. V Brstjah pri Ptujju je umrl prevžitkar Franc Letonja v visoki starosti 85 let. Blag mu spomin!

Ruše

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Rušah je imela dne 15. t. m. v društveni sobi Sokolskega doma žalno sejo, na kateri je predsednica gospa Olga Skazova v toplih besedah proslavila spomin našega viteškega pokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. S trikratnimi klici »Slava!« ter »Živel kralj Peter II.« so se navzoče poklonile velikemu pokojniku in njegovemu nasledniku. Preko podružnične centrale se je na pristojno mesto poslala sožalna brzojavka.

Lovke za samomorilce.

Londonska podzemna železnica je bila vsako leto kraj, kjer so iskali obupanci uteho in skakali pod vlake. Londonski prometni uradi so pa sklenili omejiti samomorce na podzemni železnici. Pri tem jih je vodila tudi izkušnja, da se samomorilci ne ozirajo na to, da ovirajo promet, ko skačejo pod vlake. In uprava londonske podzemne železnice je sklenila napraviti temu konec s pomočjo posebnih pastí za samomorilce. Pastí bodo pol metra globoko pod tračnicami in lovke bodo tako daleč narazen, da pače obupanec na nje, kjer običajno brez vsake nevarnosti, pa naj nad njim vozi še toliko vlakov. Lovke ga bodo držale, dokler ga železničarji ne bodo potegnili iz pastí. Najprej postavijo pastí za samomorilce na glavnih postajališčih. Tako samomorilci ne bodo mogli več ovirati prometa podzemne železnice.

Asirci se seiljo iz Azije v Ameriko

NASELJENI BODO V ANGLEŠKI GUYANU.

Usoda Asircev v Iraku še ni končno določena. Že dve leti si prizadeva Društvo narodov, da bi našlo državo, ki bi bila pripravljena sprejeti nekaj 100 asirskih rodbin, teh zadnjih potomcev nekoč tako mogočnega asirskega carstva.

Kakor je znano, so Asirci v prvem veku po Kristusu sprejeli krščansko vero in so še kljub vsem težočam, ki so jih morali prestati, zvesti pripadniki Kristusove cerkve. Ko so bili še pod turškim žezlom, so uživali popolno versko avtonomijo, ko pa je bila osnovana samostojna država Irak, se je stanje Asircev zelo poslabšalo. Mladí iraški nacionalizem ni mogel trpeti asirske narodne manjšine, ne iz nacionalnih pa tudi ne iz verskih razlogov. Za časa mandata Anglije v Iraku so bili Asirci najzanesljivejši vojaški element in so se prav zaradi tega hudo zamerili Iračanom, ki se niso mogli navdušiti za angleški protektorat. Čim pa se je Anglija odrekla mandatu, so izbruhnili hudi boji med Asirci in Iračani, v katerih so končno podlegli Asirci. Tako je končno usoda Asircev prišla pred Društvo narodov.

Po dolgih pogajanjih je braziljska vlada načelno pristala na to, da bi se Asirci kolonizirali v njenem področju. Kaj kmalu pa se je premislila in je vprašanje asirske kolonizacije ostalo nerešeno. Pred kratkim pa je angleški zunanji minister Sir Simon obvestil Društvo narodov, da je možna kolonizacija Asircev v Južni Ameriki. Sir Simon naglašja, da je angleška vlada to vprašanje proučila in da je pripravljena sprejeti Asirce, ki se jih tako branijo druge države, v svoje varstvo in zaščito. Tako se bodo torej v kratkem ubogi Asirci preselili iz Azije v Južno Ameriko v angleško Guyano.

Pošten šofer.

Pariški šofer Jean Rockves je postal senzacija Pariza. Mnogi govore o njem, ker je našel zavitek, v katerem je bilo 200.000 frankov in ga izročil uradu za najdene predmete pri policijskem komisariatu. Policija je kmalu ugotovila, da je izgubila denar neka gospodična. Na policiji je šofer še izjavil, da je bil zelo nesrečen, ko je imel pri sebi toliko denarja in da je zelo srečen, ker se ga je iznebil. Nič pa pariški listi niso poročali, koliko je dobil nagrade šofer Rockves za svojo poštenost.

Dobra žena.

— Možiček, kaj pa prav za prav še hočeš? Saj imaš vse, kar hočem jaz.

Največje evropske cerkve.

V Liverpoolu grade katedralo, ki bo po velikosti druga v Evropi. Največja cerkev je cerkev sv. Petra v Rimu, v kateri je prostora za 54.000 vernikov. Na drugem mestu je bila doslej katedrala v Rimu, v kateri je hkrati molilo 37 tisoč katoličanov. Cerkev Notre dame v Parizu, v kateri je prostora za 27.000 vernikov, je na tretjem mestu, katedrala v Pizi na četrtem, cerkev sv. Marka v Benetkah pa na petem mestu.

Preko južnega Atlantika je preletelo 500 tisoč pisem.

Trgovinska zračna služba v Nemčiji se je v zadnjih letih zelo razvila in se je mreža zračnih zvez tako z državo, kakor tudi s tujino zelo razširila. Od 2. februarja t. l. vzdržuje redno zračno zvezo nemška »Lufthansa« na progi Berlin—Sevilla—Laas Palmas—Bathurst—Natal. V tem času je prepeljal iz Nemčije v razne kraje nad pol milijona raznih pisem in drugih poštnih pošiljk, kar je nedvomno rekord v poštni zračni službi.

Ogromen cirkus v Leningradu.

Ker je poslopje stalnega cirkusa v Leningradu, v katerem je prostora samo za 3000 gledalcev, premajhno, je mestna uprava sklenila poslopje povečati tako, da bo v njem prostora za 8000 gledalcev. Načrt za novi mestni cirkus je izdelal inž. Aleksandrov. Leningradski cirkus bo eden največjih in najmodernejših cirkusov na svetu. Arena se bo lahko spustila v zemljo. Pod zemljo se bodo lahko pripravile vse dekoracije na areni, ki se bo dvignila pred publiko. Zgradba bo stala precej denarja in bo dogotovljena v dveh letih.

Sedem novih planetov.

Po vesteh berlinskih listov je observatorij v bližini Bruslja odkril v poslednjih 12 mesecih 7 novih malih planetov (planetoidov). Največjega med temi vesmirskimi planeti so krstili belgijski učeniaki na čast pokojnega kralja Alberta z imenom »Albertino«.

Tudi ruski izvoščki izumirajo.

Kakor po drugih mestih, izumirajo tudi v Leningradu izvoščki. »Krasnaja Gazeta« poroča, da je v Leningradu samo še 180 izvoščkov, dočim jih je bilo pred revolucijo okrog 10.000.

Kakšne može si žele ruske mladenke?

Moskovska »Komsomolska Pravda« objavlja pisma sovjetskih mladenk, v katerih izražajo želje, kakšne može bi rade imele. Njih pisma izredno karakterizirajo spremembo, ki je nastala v Rusiji. Neka »Rdeča roža« piše: »Mnogi Komsomolci pravijo, ne bom se oženil z mladenko, ki bi me ovirala pri javnem delu. Takemu Komsomolcu moram iskreno povedati: Nikdar bi te ne vzela za moža, če ne bi bil javni delavec. Tudi te ne bi poročila, če se zanimaš samo za proizvodnjo dobrin. Prav tako bi ne marala moža, ki se ne bi zanimal za glasbo, gledališče ali sport. Hočem moža, ki bo z menoj igral volley-ball, ki bo hodil z menoj v gledališče, ki bo mnogo čital in ki bo o prečitani tvari z menoj razpravljaval. Človek, ki so mu vse življenje zasenčili razni načrti, ne more biti dober mož. Hočem imeti moža, ki se ne bo zanimal samo za seje, marveč tudi za mojo toaleto. Prav tako ne bi marala, če mu bi bilo vse eno, kako sem počesana in kakšen je moj obrazek.«

Ksaver Meško 60-letnik. Naš pisatelj Ksaver Meško bo slavil 28. t. m. 60-letnico življenja, katero bomo proslavili tudi v Mariboru. Te dni je izšel v češkem prevodu tudi že njegov največji dramski misterij »Henrik, gobavi vitez«.

Tepec.

»Slišal sem, da se hočeš zopet oženiti?«

»Da, že prihodnji teden.«

»Zdaj pa vidim, da si reš tepec in da ne zaslužiš, da ti je prva žena umrla.«

Gospodar.

— Ali bi mogel govoriti z gospodarjem?

— Izvolite. Jaz sem gospodar, moje žene namreč ni doma.

Spominia e s. CMD

»vsako slovensko hišo
»Večernik«!

Zastopnike sprejem

Kupujte svoje potrebnine pri naših inserentih!

Prodaj

SEMENSKO PŠENICO
rž in ječmen dobite pri Kmetijski družbi Maribor, Telefon št. 2083 4256

JABOLKA
oddaja na drobno po nizkih cenah Kmetijska družba skladišče Maribor. Telefon št. 2083. 4255

Kis o zelle

prvovrstne kakovosti ter zeljnate glave za »sarmo« prioroča staroznana trvdka

M. Berdajs, Maribor
Vetrinjska ulica 30

Spomnite se CMD!